

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 12

«Медіалінгвістика»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Журналістика»
Факультет	Журналістики
Кафедра	Теорії і методики журналістської творчості
Семестр	1, 2, 3, 4
Кількість кредитів	8
Мова викладання	українська
Викладач	к.філол. н., доцент кафедри теорії і методики журналістської творчості Миронюк Валентина Михайлівна
Контактна інформація	Miron7677@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна спрямована на вивчення теоретичних основ медіалінгвістики як сучасної мовознавчої дисципліни, а також на формування вмінь та навичок здійснення аналізу медіатексту у лінгвостилістичному аспекті з тим, щоб уникнути можливих лексичних, морфологічних і синтаксичних помилок в усному й писемному медіатексті.
Мета та цілі	<p>Мета: навчальної дисципліни полягає у вивченні особливостей сучасного медіатексту, що допоможе здійснити лінгвістичний аналіз медіатекстів на всіх мовних рівнях, а також допоможе удосконалити побудову та оформлення власного висловлення.</p> <p>Завдання: сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; критично мислити та інтерпретувати мовленнєве повідомлення, враховуючи засади медіалінгвістики; визначати основні характеристики масової комунікації як специфічної сфери функціонування мови мас-медіа та медіатексту; здійснювати лінгвістичний аналіз медіатексту; забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій; сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування,</p>

	коригування медіатекстів.
Результати навчання	<p style="text-align: center;">Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - норми культури та техніки мовлення; - теоретичні основи словотвірного та морфологічного рівнів мови; - теоретичні основи лексичного та фразеологічного рівнів мови; - теоретичні основи синтаксичного рівня мови; - можливості літературної мови для потреб щоденної роботи зі словом; - перехідні явища, що впливають на граматичну і власне лексичну належність мовних компонентів; - теоретичні засади культури мовлення з погляду синтаксичної будови речень. <p style="text-align: center;">Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати свою і чужу вимову, виявляти відхилення від орфоепічних норм, - застосовувати різні способи для їх подолання; навчитися ставити свій голос, використовувати для цього комп'ютерні технології; - виразно читати тексти різних жанрів; - ознайомлення з актуалізацією певних словотвірних моделей та граматичних форм; - формування мовного чуття й формулювання мотивацій доцільності відбору певних граматичних форм для творчих текстів; - вироблення вмінь актуалізації знань студентів у творчому процесі; - формування умінь і навичок редагувати тексти з порушенням граматичних норм; - володіти лексичними нормами, правильно і доречно використовувати лексичні одиниці української мови; - враховувати й уміло застосовувати контекстуальні відтінки лексичних значень слів; - правильно застосовувати фразеологічні одиниці різних типів; - відредагувати текст у межах запропонованих лексичних і фразеологічних мінімумів; - користуватися усіма типами словників.
Soft skills: компетентност і, що відповідають заявленим цілям програми	<p>Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills: Тайм-менеджмент, здатність пристосовуватися, здатність до колаборацій, креативність, переконливість, соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше. Вміння виявляти та вирішувати проблеми. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Мовна підготовка: редагування», «Мовна підготовка: практикум з медіалінгвістики», «Медіаграмотність».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
	Змістовий модуль 1. Мова ЗМІ найважливіший засіб впливу на суспільну свідомість	
Тема 1. Медіалінгвістика як наука.	Медіатекст як ключове поняття медіалінгвістики. Основні засади дисципліни «Медіалінгвістика». Роль ЗМІ в закріпленні та поширенні норм літературної мови.	Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань
Тема 2. Культура мовлення журналіста. Ознаки мовної культури.	Поняття «мовної норми». Мовна норма. Орфографічні, орфоепічні, синтаксичні, граматичні, стилістичні мовні норми	Практичні завдання
Тема 3. Усне ефірне мовлення.	Жанри публічних виступів. Культура дискусивно-полемічного мовлення. Особливості ділових телефонних розмов. Тактики і стратегії усного спілкування. Мова та її одиниці як інструментарій ЗМК.	Практичні завдання
Тема 4. Орфоепічні норми української літературної мови в системі мовних знань журналістів.	Типологія акцентуаційних та орфоепічних помилок у ЗМІ. Засоби евфонічності української мови. Орфоепія у роботі журналіста та репортера.	Практичні завдання
Тема 5. Фонетична система сучасної української мови, класифікація звуків мови.	Зміни звукового складу слова в українській мові. Модифікаційні зміни фонем. явища акомодатії, асиміляції, дисиміляції, спрощення приголосних.	Практичні завдання
Тема 6. Фонологія як галузь знань про фонему.	Ознаки фонем. Чергування голосних та приголосних фонем явища акомодатії, асиміляції, дисиміляції, спрощення звуків.	Практичні завдання
Тема 7. Правописні проблеми кінця ХХ –	Нова редакція правопису української мови 2019 у візії сьогодення. Типологія орфографічних помилок в сучасних газетних текстах.	Практичні завдання

початку ххі століть та їх прояви в сучасній пресі.		
	Змістовий модуль 2. Лексикологія в системі лінгвістичної підготовки журналіста	
Тема 8. Лексика сучасної української мови та лексичні одиниці як основний інструмент журналістського текстотворення.	Слово як лексична одиниця. Багатозначні слова. Роль метафори, метонімії в текстах змі. Омоніми в журналістському тексті. Явище міжмовної омонімії.	Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань
Тема 9. Роль синонімів у забезпеченні точності висловлювання.	Перифрази та евфемізми на сторінках преси. Паронімія як стилістичний прийом та як вада тексту. Роль антонімів у написанні журналістських матеріалів. Антитеза, оксиморон в газетному дискурсі.	Кейси, тести
Тема 10. Типологія запозиченої лексики та її функціонування в сучасній українських мас-медіа.	Окремі ознаки слів іншомовного походження. Запозичення з англійської, німецької, французької, польської мов.	Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань
Тема 11. Стилiстичне використання застарілих слів та неологізмів у ЗМІ.	Неолексеми, okazіоналізми в газетних текстах. Лексика обмеженого вжитку в ЗМІ. Стилiстичне використання термінів, професіоналізмів, аргo, сленгу.	Діагностичне тестування Захист презентацій
Тема 12. Емоційно забарвлена лексика в газетному дискурсі.	Стилiстичне розшарування лексичного складу української мови. Роль емоційно-забарвлених слів у публіцистичному стилі.	Діагностичне тестування Захист презентацій
Тема 13. Типи фразеологічних	Трансформація фразеологізмів як один із засобів посилення виразності мови радіо- та тележурналістів.	Діагностичне тестування

<p>х одиниць та їх використання в сучасних ЗМІ.</p>	<p>Уникнення мовних штамтів.</p>	<p>Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій</p>
	<p>Змістовий модуль 3. Морфологія в системі лінгвістичної підготовки журналіста</p>	
<p>Тема 14. Морфологія як лінгвістична дисципліна, її різновиди.</p>	<p>Предмет морфології, методи дослідження. Частина мови. Принципи поділу слів на частини мови. Граматична категорія. Граматичне значення. Граматична форма. Граматичні засоби вираження граматичних значень.</p>	<p>Практичні завдання</p>
<p>Тема 15. Роль повнозначних частин мови у творенні медіатексту.</p>	<p>Іменник як частина мови. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей іменника. Лексико-граматичні розряди іменників. Граматичні засоби вираження значення відмінка.</p>	<p>Практичні завдання</p>
<p>Тема 16. Використання прикметника у медійному дискурсі.</p>	<p>Прикметник як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення прикметника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних і синтаксичних особливостей прикметника. Лексико-граматичні розряди прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій</p>
<p>Тема 17. Числівник у медійному дискурсі.</p>	<p>Категорійне значення числівника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних і синтаксичних особливостей числівника. Морфологічні особливості числівників. Займенник як частина мови. Категорійне значення займенника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей займенника.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій</p>
<p>Тема 18. Категорійне значення дієслова. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та</p>	<p>Дієслівні форми: інфінітив, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то. Прислівник як частина мови.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій</p>

синтаксичних особливостей дієслова.		
Тема 19. Службові (неповнозначні) частини мови у медійному дискурсі.	Прийменник як частина мови. Морфологічна класифікація прийменників. Первинні і вторинні прийменники. Відіменні, віддієслівні та прислівникові прийменники. Сполучник як частина мови. Синтаксичні функції сполучників. Сполучники сурядні та підрядні. Сурядні сполучники: єднальні, протиставні і розділові. Підрядні сполучники: причинові, часові, умовні, мети, порівняльні, допустові.	Практичні завдання
	Змістовий модуль 4. Синтаксис української мови у медійному дискурсі	
Тема 20. Синтаксис простого неускладненого речення.	Просте односкладне речення. Неповне речення у різних видах ЗМІ.	Практичні завдання
Тема 21. Синтаксис ускладненого простого речення.	Речення із відокремленими членами. Речення із звертаннями, вставними словами(вставними конструкціями) у різних видах ЗМІ.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій
Тема 22. Синтаксис складного речення.	Складносурядне речення (засоби зв'язку, семантика).Складнопідрядне речення. Безсполучникове складне речення. Складні синтаксичні структури. Пряма й непряма мова.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій
Тема 23. Текст: тема тексту, мікротема, основна думка	Класифікація текстів: за типом мовлення, за ресурсом, за організацією та навігацією, за форматом. Голосове декодування тексту в ефірі.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Базова

1. Авраменко О. Було – стало: зміни в правописі. К., 2019. 40с.

2. Авраменко О. 100 експрес-уроків української. Частина 2. К.: Книголав, 2017. 192 с.
3. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити/ за заг. Ред. О.Сербенької. Львів, 2017. 304 с.
4. Береза Т. Гарна мова – одним словом: словник вишуканої української мови. Львів, 2017. 420 с.
5. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. К.: Арій, 2009.
6. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2003.
7. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. К, 2019. 208 с .
8. Добросклонская Т. Г. Медиалингвистика: системный подход к изучению языка СМИ: современная английская медиаречь. М., 2008. 264 с.
9. Культура фахового мовлення : Навчальний посібник / За ред. Н. Д. Бабич. Чернівці : Книги – XXI, 2011. 528 с.
10. Лінгвістика впливу : [Монографія] / В.В. Різун, Н.Ф. Непийвода, В.М. Корнеєв. – К., 2005. – 148 с.
11. Медіалінгвістика : Словник термінів і понять / Л.І. Шевченко, Д.В. Дергач, Д.Ю. Сизонов / За ред. проф. Л.І. Шевченко. - К. : ВПЦ "Київський університет", 2013. - 240 с.
12. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. Львів : Літопис. 2010. 538 с.
13. Остапченко О. Українська мова в грі: Проблемні завдання, конкурси, зманання, цікаві факти,, тести, квести. К, 2018. 224 с.
14. Практикум з української мови за професійним спрямуванням [Електронний ресурс] : збірник вправ і завдань для самостійної роботи студентів технічних спеціальностей освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / НТУУ «КПІ» ; М. М. Кобець, С. М. Терьохіна. – Київ : НТУУ «КПІ», 2014. 61 с. Доступ : <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/9133>
15. Почепцов Г. Теорія комунікацій / Г. Почепцов. – К. : ВПЦ «Київський університет», 1999. – 308 с.
16. Українська мова за професійним спрямуванням [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів технічних спеціальностей освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / НТУУ «КПІ» ; уклад. Ю. Л. Бондаренко. – Київ : НТУУ «КПІ», 2014. 152 с. Доступ : <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/8146>
17. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. К., 2014.
18. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. За програмою МОНУ. 4-те видання. К : Алерта, 2014. 696 с.
19. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: Модульний курс: Навч. посіб. К.: Алерта, 2009.
20. Шевченко Л.І. Медіалінгвістика в сучасній Україні: аналіз ситуації / Л. І. Шевченко // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. - 2013. - Вип. 26. - С. 3-12.
21. Шмелёва Т. В. Медиалингвистика как медийное речеведение // Медиатекст как полиинтенциональная система: сб. статей / отв.ред. Л. Р. Дускаева, Н. П. Цветова. СПб, 2012. С.56—61.
22. Українська мова для іміджу та кар'єри/ І.М. Літвінова, Т.В.Котукова. Харків, 2019. 160с.
23. Яцимірська М.Г. Прагматично-комунікативні особливості вербальної комунікації в Інтернеті / М.Г. Яцимірська // Пресознавчі студії : історія, теорія, методологія : [Зб. праць кафедри української преси і дослідницького центру історії західноукраїнської преси]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – Вип. 8. – С. 245–246.

1. Лютянська Н. І. Мас-медійний дискурс: типологічні та структурно-організаційні особливості. Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія: Філологічні науки. 2014. № 2. С. 136–141. Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzfn_2014_2_28.pdf
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К. 2008. 712 с.
3. Сучасні аспекти дослідження мас-медійного дискурсу: експресія – вплив – маніпуляція. Л. О. Кудрявцева, Л. П. Дядечко, О. М. Дорофєєва [та ін.]. Мовознавство. 2005. № 1. С. 58–66.
4. Шубенко Н. О. Аудіовізуальний медіатекст: специфіка, структура, властивості. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Kis/2012_1/30.pdf.
5. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. — К.: Видавничий центр «Академія», 2004.
6. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник/ За ред. Н.Д.Бабич. — Чернівці: Книги –ХХІ, 2005.
7. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови: Підручник. — К.: Вища школа, 2003.
8. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навчальний посібник. — К.: Знання, 2006.
9. Токарська А.С., Кочан І.М. Українська мова фахового спрямування для юристів. — Львів: Світ, 2008.
10. Українська мова: Енциклопедія. — К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004.
11. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С.П. Бирик, І.Л. Михно, Л.О.Пустовіт, Г.М. Сюта. — К.: Довіра; УНВЦ «Рідна мова», 2009.
12. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навчальний посібник. — К.: «Академвидав», 2004.
13. Шевчук С.В., Кабиш О.О., Клименко І.В. Українська мова. Комплексна підготовка до тестування: Навчальний посібник. — К.: Арій, 2008.

Інформаційні ресурси

1. www.litopys.org.ua
2. www.mova.info
3. www.novamova.com.ua
4. www.pereklad.kiev.ua
5. www.pravopys.net

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не

добросовісності більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-7)	60
Змістовий модуль 2 (теми 8-13)	60
Змістовий модуль 3 (теми 14-19)	60
Змістовий модуль 4 (теми 20-23)	60
Підсумковий контроль – залік, екзамен	40

екзамен

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

залік

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

